

ΑΠΟΘΗΚΗ

ΤΡΩΝ

ΩΦΕΛΙΜΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ.

ΔΕΚΕΜ. 1839.]

[ΑΡΙΘ. 36.]

Ο ΜΑΚΙΑΒΕΛΙΚΟΣ ΙΑΤΡΟΣ.

ΥΠΟ ΤΟΥ ΙΑΤΡΟΥ Α. Μ. ΒΛΑΣΤΟΥ.

Parcere personis, dicere de vitiis. Martial.

Ὡς γὰρ οἱ παρειαγόμενοι ἐν τῇσι τραγωδίῃσι σχῆμα μὲν καὶ στολήν καὶ πρόσωπον ὑποκριτοῦ ἔχουσιν, οὐκ εἰσὶ δὲ ὑποκριταί, οὕτω καὶ οἱ ἰατροὶ φήμῃ μὲν πολλοὶ, ἔργῳ δὲ πᾶν γινώσκοντες βαιοί. Ἰπποκρ. Νόμ. σελ. 3. Τόμ. Α'. Ἐκδ. Kühn.

ΑΦΟΡΙΣΜΟΣ Α'.

Ο ΙΠΠΟΚΡΑΤΗΣ εἶπεν, ὅτι ὁ ἰατρός πρέπει νὰ ἦναι ὄχι μόνον λόγῳ, ἀλλὰ καὶ ἔργῳ ἰατρός· ἐγὼ δὲ φρονῶ, ὅτι ἀρκεῖ νὰ ἦναι λόγῳ μόνον ἰατρός.

Μολονότι ἀπαιτεῖ ὁ Ἰπποκράτης* παρὰ τοῦ ἀληθοῦς ἰατροῦ φυσικὴν πρὸς τὴν ἰατρικὴν ῥοπὴν, καὶ σπουδὴν, καὶ εὐφυΐαν, καὶ παιδομάθειαν, καὶ φιλοπονίαν, καὶ χρόνον, ἢ καθημερινὴν πείρα μᾶς διδάσκει ὅτι ὁ ἰατρός, καὶ κἀνὲν ἐκ τούτων τῶν προτερημάτων μὴ ἔχων, ἔχων ὁμῶς τὸ Δίπλωμα τοῦ Δόκτορος ἢ καὶ τὸ ὄνομα μόνον Ἰατρός, δύναται νὰ προχωρήσῃ καὶ νὰ ἀποκτήσῃ ὅσων ὑπόληψιν ἐπιθυμεῖ. Δὲν εἶναι χρεία οὔτε καρδίαν φιλόσοφον καὶ ἤδη χρηστά νὰ ἔχη, οὔτε ἡδονὰς καὶ κόπους καὶ αὐτὴν τὴν ἰδίαν τιμὴν νὰ θυσιάσῃ ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τῶν ἀσθενῶν, οὔτε τὸν ὑψηλὸν καὶ θεῖον σκοπὸν τοῦ ἐπαγγέλματός του νὰ συναισθάνηται, καὶ κατ' αὐτὸν νὰ πράττῃ, οὔτε πνεῦμα παρατηρητικόν, οὔτε προπαίδειαν, οὔτε φιλόσοφον νοῦν νὰ ἔχη, διὰ νὰ ἦναι ἴσος μὲ τοὺς θεοὺς†, οὔτε τὰς περιστάσεις νὰ ἐφευρίσκη, καθὼς ἤθελεν ὁ Γαληνός. Δὲν εἶναι χρεία νὰ γνωρίζῃ τὰς ἐπιστήμας καὶ τὰς ἀνακαλύψεις τῶν παλαιῶν, ἢ νὰ ἐξετάσῃ τὰς αἰτίας καὶ τὰ συμπτώματα τῶν ἀσθενειῶν καὶ τὴν πρὸς ἀλληλα αὐτῶν σχέσιν, διὰ νὰ ἐξάγῃ τὰς πρὸς τὴν θεραπευτικὴν μέθοδον ἐνδείξεις, ἢ νὰ ἀκολουθῇ τὴν πρόσοδον τῆς ἐπιστήμης ἀναγινώσκων καὶ σπουδάζων καθ' ἡμέραν, ἢ κατ' αὐτὴν, τέλος, τὴν ἰατρικὴν πράξιν νὰ σκέπτεται πολλάκις περὶ τοῦ μέλλοντος, ἐνῶ ἀγνοεῖ τὸ παρόν. Ὅλαι αὗται αἱ γνώσεις εἶναι περιτταί. Δὲν ἦτον ὁ Θεσσαλος, ὅστις ὠνόμαζεν αὐτὸς ἑαυτὸν ἰατρονίκην, ὅστις ἐσυκοφάντει τοὺς παλαιούς ἰατροὺς

ὅτι δὲν ὠφέλησαν διόλου τὴν ἰατρικὴν ἐπιστήμην, ὅστις ἐκαυχᾶτο ὅτι ὑπερέβαινεν ὅλους τοὺς ἰατροὺς κατὰ τὰς γνώσεις καὶ τὴν παιδείαν, ὅστις, τέλος, δὲν ἠσχύνετο νὰ γράφῃ πρὸς τὸν Νέρωνα ὅτι ἠδύνατο νὰ διδάξῃ ὅλην τὴν ἰατρικὴν ἐντὸς ἑξ μηνῶν*; Καὶ μ' ὅλον τοῦτο, πόσους ζηλωτὰς, καὶ πόσας τιμὰς δὲν ἔλαβεν! Ἄφες λοιπὸν καὶ σὺ κατὰ μέρος πᾶσαν αἰδῶ, καὶ γενόμενος ὅλος θρασύτης, θεώρει καὶ λάτρευε ὡς ἐπίγειον θεὸν μόνον τὸ χρυσίον. Ἀντίγραφε τὰς ἀναγραφὰς τῶν ἄλλων, ἢ ἀκολουθεῖ τὸ παράδειγμα τοῦ *medecin malgré lui*, μὴ κάμνων ἄλλο τί εἰμὴ

Clysterium donnare,
Postea seignare,
Ensuita purgare.

καὶ καταφρόνει τὸν Γαληνόν, ὅστις ὠνόμαζεν ἄριστον καὶ ἐντελὴ ἰατρὸν τὸν πράττοντα μὲν κατὰ τὸν ὀρθὸν λόγον, ἀπρητισμένον δὲ κατὰ τὴν θεωρίαν καὶ πράξιν. Μὴ φοβηθῆς μήπως δι' ἔλλειψιν νοῦ καὶ ξένων γνώσεων διαρραγῆς, καθὼς διαρρήγνυται ὁ βιάτραχος εἰς τὴν πνευματικὴν ἀντλίαν δι' ἔλλειψιν ἀέρος. Ὁ παράδοξος ἀνὴρ Παράκελσος εἶχεν ὅλην τὴν ἰατρικὴν εἰς τὴν κεφαλὴν του, καὶ δὲν ἄφησε μετὰ θάνατον εἰμὴ μόνον ἐξ βιβλία! Μὴ σε μέλη ἀν' ἐπιτυχάνων κάμνης τὴν ἰατρικὴν νὰ ὀπισθοδρομῇ, ἀφαιρῶν τὸ θάρρος τοῦ μετὰ ζήλου σπουδάζειν ἀπ' ἐκείνους, οἵτινες βλέπουσιν ὅτι ἄνθρωποι, χωρὶς νὰ κοπιᾶσῃσι διόλου, ἀποκτάσι φήμην καὶ ὑπόληψιν ἀπειράκις περισσοτέραν παρ' αὐτοὺς. Ἐν ὧσιν τὸ ἀνθρώπινον γένος θέλει ὑπόκεισθαι εἰς τὸν θάνατον, καὶ ἐν ὧσιν οἱ ἄνθρωποι θέλουσιν ἔχειν τὴν ἐπιθυμίαν νὰ ζῶσι, σὺ πάντοτε θέλεις τιμᾶσθαι. Καυχῶ εἰς τὰ φῶτά σου καὶ εἰς τὴν ἐπιτηδειότητά σου νὰ θεραπεύῃς πᾶσαν νόσον, καὶ περίπαιζε τὸν Βοεράβιον, ὅστις, καὶ ἐβδομηκοντούτης γενόμενος, παρεπονείτο διὰ τὰς ἀπίρους δυσκολίας τῆς ἰατρικῆς! Καὶ διὰ νὰ ἐνθαρρυνθῆς περισσοτέρον, στρέφον μόνον τὰ βλέμματά σου τριγύρω. Δὲν βλέπεις ὅτι τὴν σήμερον γίνονται ἰατροὶ αἰσχίστης διαγωγῆς καὶ πάσης τάξεως ἄνθρωποι; ὅτι καὶ γναφεῖς, καὶ χωρικοὶ, καὶ σκυτοτόμοι, καὶ ἀρτοπῶλαι, καὶ χαλκεῖς, καὶ κουρεῖς, καὶ ἀποθηκάριοι, καὶ οἱ τούτων ὑπνέται, καὶ οἱ πρῶν ἐφαρμοσταὶ τῶν βδελῶν,

(*) Νόμος Τόμ. Α'. Σελ. 3.

(†) Ἰατρός φιλόσοφος, ἰσόθεος φῶς.

* Γαλην.

† Ὁ αὐτός Ὅροι Ἰατρικοί, Σελ. 355.

καὶ οἱ τῶν νοσοκομείων θεράποντες, καὶ οἱ ἱππιατροὶ, καὶ αἱ βυζάστριαι, καὶ αἱ μάμμαι . . . ὅτι ὅλοι θέλουσι νὰ ἦναι ἢ καὶ γίνονται ἰατροὶ καὶ ἰατραιναι; Δὲν βλέπεις ὅτι οἱ τοιοῦτοι μάλιστα χαίρονται τὴν σήμερον τὴν μεγίστην ὑπόληψιν, οἱ δὲ ἄξιοι καὶ γνήσιοι διασῶνται τοῦ Ἀσκληπιοῦ παραγκωνίζονται καὶ ἐπιχλευάζονται; Τούτους λοιπὸν ἀκολούθει καὶ σὺ, πιστεῖων ὡς ὀρθὸν ὅ,τι εἶπεν ὁ Πλίνιος, ὅτι ἕκαστος μιὰρὸς, φθάνει νὰ εἶπῃ ὅτι εἶναι ἰατρὸς, καὶ θέλει πιστεῦσθῃν,* διότι τοιουτοτρόπως θέλεις φθάσειν εἰς τὰ ἀνωτάτω ἄξιώματα.

ΑΦΟΡΙΣΜΟΣ Β΄.

Διὰ νὰ ἀποκτήσης ὄνομα καὶ ὑπόληψιν, ἔσο μεγαλορρήμων καὶ πολυπράγμων καὶ ἀναίσχυτος, καὶ ζήτηε νὰ προξενήσης δι' ὁποιοῦδήποτε τρόπου θαυμασμὸν καὶ προσοχὴν.

Δὲν ὑπάρχει πρᾶγμα εἰς τὸν κόσμον τόσον δύσκολον, ὅσον τὸ νὰ ἀποκτήσῃ τις μέγα ὄνομα· ἀπ' ἐνὸς μέρους, ἢ σπανιότης τοῦ ἀληθοῦς προτερήματος, ἀπ' ἄλλου, ἢ φυσικὴ ῥοπή τῶν ἀνθρώπων νὰ θεωρῶσι μᾶλλον ἑαυτοὺς καὶ τὰ πράγματά των παρά τοὺς ἄλλους, γίνονται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον πρόξενον νὰ φθάσῃ τις εἰς τὸ τέρας τοῦ βίου τοῦ τόσον ἄγνωστος διαμένων, καθὼς ἦτο κοιμώμενος εἰς τὴν κοιλίαν τῆς μητρός του. Μίαν φορὰν ἐσυνείθιζον οἱ ἰατροὶ νὰ φορῶσι τετραγωνικοὺς πῖλους ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, καὶ νὰ ἔχωσι καὶ στολὴν ἰδιαιτέραν*· ἀλλ' ἐπειδὴ τοιοῦτον μέσον δὲν συγχωρεῖ πλέον ὁ σημερινὸς πολιτισμὸς, πρέπει νὰ καταφεύγῃς εἰς τὰ ἐφεξῆς.

Περιπάτει σοβαρὸς καὶ σύννους καὶ κάτω ἔχων ἐστραμμένα τὰ βλέμματα, καὶ κάμνε τὰς ἐπισκέψεις σου, ἐὰν δύνασαι, δι' ἀμάξης, ὅσον μικρὰ καὶ ἂν ἦναι τὰ ἀποστήματα, προσέχων πάντοτε, ὅταν μέλλῃς νὰ φθάσῃς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἀσθενοῦς, νὰ λέγῃς τὸν ἀμαξήλατον νὰ ἐλαύνῃ τοὺς ἵππους ταχύτερον, διὰ νὰ κάμνωσι κρότον. Διηγῶ ὅτι ὁ τρόπος σου τοῦ θεραπεύειν μερικὰς ἀσθενείας διαφέρει ὅλως διόλου ἀπὸ τοῦ τῶν λοιπῶν ἰατρῶν, καὶ ὅτι οἱ ἄρρωστοί σου σηκώνονται δύο τρίτα τοῦ καιροῦ ταχύτερα ἐκ τῆς κλίνης. Ὑπόσχου πολλὰ, καὶ ὁμίλει σταθερῶς καὶ βεβαίως· ὕφονε τοὺς ὄμους σου, στρύφονε τὰ συγκόμματα τοῦ προσώπου σου, καὶ λάλει περὶ ἰατρικῆς ὅπως σοῦ ἐλθῇ εἰς τὸν νοῦν, ὅταν μάλιστα εὐρίσκεισαι μεταξύ μωρῶν κεφαλῶν. Λάλει κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ περὶ παντὸς ἄλλου πράγματος. Ἐπειδὴ καὶ τὰ πλεῖστα δὲν θέλουσι τὰ ἐννοεῖν, θέλουσι σὲ ἀκούειν χάσκοντες· ἂν δὲ μεταξύ πολλῶν ἐννοήσασί τι, τότε θέλουσι σὲ θαυμάζειν ἐτι περισσότερον.

Un sot trouve toujours un plus sot qui l'admire.

* Τοῦτο παρεκίνησε καὶ τὸν φιλόσοφον Πασκάλην νὰ εἶπῃ ἐπὶ τῆς συλλογισμέτου, (Pensées de Pascal, art. viii, ix.) ὅτι οἱ ἰατροὶ δὲν γνωρίζουσι τὴν ἀληθῆ τέχνην τοῦ ἰατροῦ, διότι ἀλλῶς δὲν ἔδειξαν φορεῖν τετραγώνους πῖλους πρὸς κίνησιν θαυμασμοῦ.

Ἐν γίνεσι ὅμως λάλει εἰς τρόπον, ὥστε νὰ μὴ σε ἐννοῇ κανεὶς, λέγων πολλάκις τὰς λέξεις, ὁ ὀργανισμὸς, Ivasi precordiali, τὸ νευρικὸν σύστημα, le adesioni del cervello coll' intestino retto, καὶ ἄλλα παρόμοια. Προσπάθει νὰ μανθάνῃς παρὰ τῶν ὑπηρετιδῶν πράγματα ἰδιαιτέρα τὰς δεσποίνας ἀφορώντα, καὶ μὲ εὐμορφον τρόπον μεταχειρίζου αὐτὰ, διὰ νὰ φαίνεσαι, τρόπον τινα, ὅτι τὰ ἐμαντεύεις. Τότε θέλει εἰπεῖν ἡ ἀσθενής σου, ὅτι ὁ ἰατρὸς μου ἐγνώρισε καλὰ τὴν κράσιν μου, ἐξιχνιάσας, ὡς ἄλλος Ἄργος, ὅλα μου τὰ φυσικά. Κάμνε ἐνίοτε μερικὰ πειράματα τῆς φυσικῆς, χύνων ὀλίγους σταλαγμοὺς Spirit. Salis ammon. εἰς οἶνον, διὰ νὰ ἀλλάσῃ χρῶμα, καὶ ἔσο βέβαιος ὅτι ὁ κόσμος ἐκ τῆς περὶ ταῦτα ἐμπειρίας σου θέλει συμπεραίνειν καὶ περὶ τῆς κατὰ τὴν ἰατρικὴν. Ἐχε καὶ φέρε μαζῇ σου ὑπάλληλόν τινα εἰς τὰς ἐπισκέψεις, καὶ προσποιῶ ὅτι τὸν δίδεις πρακτικὰς συμβουλάς ἐνώπιον ὅλης τῆς οἰκογενείας μὲ σχῆμα σοβαρὸν, πλὴν πρόσεχε ὅσον τὸ δυνατόν νὰ ἦναι ἀμαθής, διότι ἀλλῶς κινδυνεύεις, ἐὰν γνωρίζῃ τὴν τέχνην του, νὰ χάσῃς ἐξ αἰτίας τοῦ πολλὰς οἰκίας. Κατηγόρει τοῖς ἰατροῦς ὡς ἀμαθεῖς, καὶ λέγε μιμούμενος τὸν Παράκελσον περὶ τῶν κορυφαιοτάτων, ὅτι δὲν εἶναι ἄξιοι νὰ λύσωσιν οὐδὲ τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων σου. Δίδε ἰατρικὰ, τὰ ὅποια λέγε ὅτι εἶναι ἰδική σου σύνθεσις, διὰ τὴν ὁποίαν ἠναγκάσθῃς νὰ κάμῃς ἄπειρα πειράματα ἐπὶ ζώων, διὰ νὰ βεβαιωθῇς περὶ τῆς ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου ἐνεργείας. Καὶ φεύγων εἶπε ὅτι ὑπάγεις μίαν στιγμὴν νὰ ἀναπαυθῇς, διότι ἠναγκάσθῃς ἐκείνην τὴν νύκτα νὰ σηκωθῇς ἐξάκεις! Κήρυττε τὰ ἰατρικὰ σου διὰ τῶν ἐφημερίδων, ὀνομάζων αὐτὰ διὰ λέξεων ἀνηκόιστων, καὶ ἐπαινῶν αὐτὸς σεαυτὸν, μηδένα ἐντροπόμενος. Προσπάθησον νὰ διασπείρῃς φήμην ἀσφαλῆ ὅτι ἰατροεῖς ἀνεπιστρόφως ἰδιαιτέραν τινα ἀσθένειαν, ὅτι δηλαδὴ κόπτεις δεξιῶς τοὺς κάλους, ἢ ὅτι ἐκβάλλεις τὰς κηλίδας τοῦ προσώπου· τότε ἔκαμες τὴν τύχην σου! ὁ κόσμος θέλει σὲ κράζειν διὰ πᾶσαν ἀσθένειαν. Προσποιῶ, τέλος, ὅτι ἐξετάζεις ἐπιμελῶς ἕκαστον σύμπτωμα τῆς ἀσθενείας, καὶ φαίνου ὅτι συλλογίζεσαι πολὺ περὶ τούτου. Πρὸς τοῦτο κάμνε σχήματα τοῦ προσώπου, θέτε τὸν δάκτυλον εἰς τὸ μεσόφρυδόν σου, καὶ βλέπε τὸν ἀσθενῆ ἀτενωῶς δι' ὀλίγα λεπτά χωρὶς νὰ τὸν ὀμιλῇς. Ζήτησον ἔπειτα χάρτην, καὶ ἀποῦ γράψῃς τὴν ἀναγραφὴν, φώναζε κινῶν τὸν δάκτυλον, Ἄς προσθέσωμεν κάτι τι καὶ διὰ τὴν κεφαλαλγίαν καὶ διὰ τοὺς πόνους τῶν ποδῶν!

Ἐπεται ἡ συνέχεια.

ΠΕΡΙ ΞΥΡΙΣΜΑΤΟΣ.

ΠΟΤΕΡΟΝ ἀρμόζει μᾶλλον, τὸ πωγωνοφορεῖν ἢ τὸ ξυρίζεσθαι; Ἰδοὺ πρόβλημα οὐχὶ τόσον εὐλυτον, ὅσον κατὰ πρώτην ὄψιν ἤθελέ τις φαντασθῆναι.

Ἦπερ μὲν τῆς γενειάδος ἐρρέθη, ὅτι ἡ φύσις πρέπει